„ЗАСТАВА“ излази редовно средом петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а виде се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплате и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 38. У Новом Саду у петак 13. (25.) марта 1887. ГОДИНА XXII.

СЕНТОМАШКИ ЗБОР.

Политика зове нас на окупу! У Сентомашу, дичном Србобрану, сазван је за трећи дан ускрса народни збор.

Шта ћемо тамо? Зар нам није доста беде и невоље, него да дангубимо још и политиком? Има људи, којима иде плата за то, има људи, који ору и сеју по пољу политике зато, што им је то занат, па нашто да и ми други лупамо с тим главу?

Није тако! Што се посеје на пољу политике, то ми сви пожњемо. А шта ћемо јадни, ако на пољу политике баце рђаво семе, па никну горчила и егзекутори, никну мађарски бркови, никне беда и невоља. То се унесе после у наше куће, па онда ми трпимо.

Политика тура руку у џеп народни; политика води у ратове; политика одређује, како ће коме бити. — Хиљадама година водили су сви народи крваву борбу, док извојеваше да се смеду мешати у политику. Нису се народи бадава за то борили; а нису се силници бадава одупирали томе.

Човеку се може данашњи ред у држави допадати, или не допадати. Ако му се допада, нека га брани, ако му се не допада, нек ради на том, да се тај ред промене. Само је камење ту да се не миче, него мирно да остане где год га положиш. Јест, такво је само камење и — робови. Слободан човек разбира о томе: „Шта раде с њим? Шта ће бити с њим?“ И он се креће, ради, бори се, да поправи своје стање.

Један човек не иде у борбу, него војска. Мало људи, мало и уради. С тога постоје свуда странке, где људи удружено раде на пољу политике. И у нашем народу постоји већ од многих година коло људи, које мисли. да није увек добро овако играти, како нам из Неште свирају. Ти људи су сами себе питали: „Можемо ли ми овако, како је, опстати као Срби и људи; можемо ли постојати, напредовати и јачати? Скоро цео српски народ казао је: „не можемо!“ И онда се основала „српска народна слободоумна странка“, која је ишла за тим, да у овој држави постане српскије и слободније.

Често се укаже нужда, да се војска сакупи, договори, учврсти. Укаже се нужда, да се положи рачун, да се види, шта смо урадили, где смо погрешили, шта треба поправити.

После више година ево ћемо дочекати и опет такав народни збор, збор трећег дана ускрса у Србобрану. Тај збор је нуждан, као кора хлеба. Јер последњих година били смо јако малаксали, а кад се почесмо прикупљати, нисмо се прикупљали у реду. Једни су говорили: „Станите овамо, овде је боље“, други су говорили, да је боље онамо. Неки су се хвалили, да само они могу што учинити, неки су опадали, грдили . . та већ нећемо много описивати, сваки зна, како је било.

Сад је доба да се искупимо; да погледамо једно другом у очи! Сад је доба да положимо рачуне о свом раду; доба је, да видимо где смо погрешили и како да исправимо погрешке. Време је да дође народ у што већем броју, те да каже, шта има, да чујемо, како куца срце његово, за чим тежи душа његова.

Тешко је било народу последњих година! Трпио је муке; испио је многу горку чашу; видио је апостоле г е га се одричу, а све већи и већи камен наваљиваху на њега. Долази Ускрс. Па хоће ли одгурати народ тај камен са себе, хоће ли моћи доказати, да је жив. Ми мислимо, он ће то доказати у Србобрану. Нека буде ма трећег дана ускрса, ал само нека покаже, да се подигао, да је ускрсао и узнео се високо за обрану свега онога, што му припада као Србину и слободном човеку.

У то име поздрављамо искрено вест о сазиву Србобранског збора.

Писмо из Загреба.

У једном од мојих писама обавестио сам читаоце наше „Заставе“, какова се мисли промена извести у погледу законске основе коју су поднели Срби посланици на овд. сабору 1884. године, те која је основа измењена, добила већ претходну превишњу санкцију и као такова послана овд. влади, која је исту основу јуче у суботу подастрла сабору на одобрење.

Основа законска гласи: „о уређењу послова цркве грчко-источне и о употреби ћирилице у краљевинама Хрватској и Славонији:“

Закон

од . . . . . .

о уређењу послова цркве грчко-источне и о употреби ћирилице у краљевинама Хрватској и Славонији.

Погледом на угарски саборски чланак IX. од године 1868. у ствари исповедника грчко-источне цркве, која у обсегу земаља свете круне угарске сачињава нераздељену целост, одређује се следеће:

§. 1.

Срби исповедници вере грчко-источне у краљевинама Хрватској и Славонији, станујући у грчко-источној српској самосталној митрополији, властни су уз прауздржај имајућа права врховнога надзора Њ. Величанства уставним путем вршити своје послове цркве, школе и овамо односећих се закада унутар граница земаљских закона у свом српском грчко-источном народно-црквеном конгресу, састојећем се из заступства свих верника, станујућих у земљама круне угарске и сазваном након предходне пријаве Његовом Величанству периодички по патријарху митрополиту српском, за све исповеднике исте цркве, спадајуће на митрополију српску самостално решавати, уређивати, те по својим органима руководити и њима управљати у смислу установа створеним на тим народно-црквеним саборима и одобреним од Његовог Величанства.

§. 2.

Исповедницима исте цркве ујамчава се на темељу начела равноправности из земаљских средстава размерни прилос за сврхе богоштовне

§. 3.

Код свих земаљских области у краљевинама Хрватској и Славонији слободно је странкама служити се писмом ћирилским као и латинским.

Онде, где Срби у повећем броју живе, имају се од првих молбе и решења странкама ћирилским писмом, на ћирилицом писане поднеске издавати.

Ову основу закона приложио је бан сабору за расправу следећим дописом:

Угарским законским чланком IX. од год. 1868, уређени су до душе односаји исповедника вере грчко-источне, но пошто тај закон са формалног гледишта за краљевине Хрватску и Славонију ваљаности нема, указала се је потреба законодавним путем том недостатку доскочити, па је у ту сврху потакнуто решење тога питања почем од г. 1884., кад је сабор ових краљевина спонтано узео у претрес тај предмет, створив односну законску основу.

Уважи ли се, да грчко-источна црква у обсегу земаља свете круне угарске од давних времена, па све до данас сачињава нераздељену целост, то се указује потреба, да се тој целости грчко-источне цркве у створити се имајућем закону израза даде

Држећи, да предлежећа законска основа подпуно одговара тим условима, те да надаље садржи и одредбе у погледу употребе ћирилице, част ми је исту на темељу овласти од прев. места славном сабору краљевина Хрватске, Славоније и Далмације на уставно претресање предложити.

У Загребу, 18. јануара 1887.

Гроф Кун-Хедервари с. р.

Чим је горе речена основа раздељена у сабору прешло се на избор одбора који ће исту основу претрести. У исту су ушли заступници свију странака. Тако је данас држана седница реченог одбора у којој је законска основа примљена и поднешена ће бити ово дана сабору на расправљање. Референт је познати професор Павић. У истој одборској седници рекао је вођа обзорашке странке, камарилци или као што се зову „неодвисна народна странка“ г. Шиме Мазура, да би се и „протестантима“ дала (признала) равноправност. Из овога предлога види се јасно, да г. Мазура, или боље речено Мацура по његовом првобитном презимену, по коме су се и његови стари звали и који су били Срби православни, још има много Срба у крајини који се тако зову — хоће да сведе праведне народносне српске захтеве на чисто религиозно поље — а у главном, да је народ један, **народ хрватски**. Па као што говори Мацура тако мисле о Србима **све странке у Хрватској**. Ено и тета „Аграмерица“ донесе из „Србобрана“ нотицу о Николи Тесли личком Србину и изумитељу најновијег електричног строја, где га назива Хрватом — у прилог томе, да стоји јасно писано, да је исти Тесла Србин и да му је отац био српски прота у Госпићу. Таквих примера има много овде, само ћете у залуд тражити и то са Диогеновом лампом бар једнога Хрвата, који ће јавно и отворено казати и назвати Србина из Троједнице Србином, особито каквог великана.

Овога сам се само летимично дотакао у овоме писму, јер сам све странке илустрирао у прошлим мојим писмима, па нећу сада да понављам. Моје је уверење ово: да нема у Хрватској ниједне странке која би искрено мислила о Србима.

Сада ћу прећи на законску основу, да ју прикажем у суштини какова је, и шта имамо од ње очекивати ако се и прими. У првом параграфу вели се: „Гледом на угарски саборски чланак IX од 1868. власни су Срби самостално решавати, уређивати, те по својим органима руководити и управљати са црквом и школом у смислу установа који су створени у српском нар. црквеном сабору и одобрени по Његовом Величанству.“ Све је то лепо и красно, али се у истом §. вели: „унутар граница земаљских закона“ — што значи: ми ти народе дозвољавамо српске народне школе у колико оне не стоје у опреци са зем. законима. Ако би се овај закон праведно спровести имао, морала би се тада подузети ревизија школског закона од 1874-75. године, иначе ова законска основа остаје мртво слово на папиру. §. други добар је и праведан. §. 3. „о ћирилици“ имао би се изменити, са: ћирилица и латиница имају бити равноправне. Зашто ово велим, рећи ћу. Године 1862. била су писмена равноправна но — но откад је Мажуранић дошао, почео је тај закон са разним наредбама крњити, тобоже ради лакшег „уредовања“, и тако је онај закон прешо у заборав. Чему стварати нов закон о нечем, кад се може потезом пета докинути оно, што нам је Мажуранић неправедно нарину.

ЛИСТАК.

Предходни цветић у венац Цветићу.

(Од „СТАРМАЛОГ.“

Неправде никад ником
Није нам принет' мило.
Беше л' што налик на то,
За часак само ј' било.

И камо среће, кад би,
У овој густој магли
И чешће могли рећи:
Били смо мало нагли.

Ал та је срећа ретка,
— Баш ка и драма твоја
(Много се чешће збива
Чега се народ боја).

Чујемо лепе хвале
Из уста поуздани; —
А ми смо увек радо
На истинитој страни.

Ми од твог дела само
По нешто, нешто знамо,
А то нам жељу буди
Да цело прочитамо,
Да целом хвалу дамо.

Ако је зебње било,
Не беше од зле воље; —
Јер кога авет гуши,
Мни да га већ и коље.

Ако је било сумње,
Хвала ти није крња.
До венца ретко дође
Ко не сме преко трња.

Трње те није боло
Ни дуго нити јако.
Ни на свом даљем путу
Не плаши га с' никако.

И кад га хоте згазиш
Нога ће бол да чути;
Ал само с' тако крче
И чисте прави пути.

из „СТАРМАЛОГ.“

РУС У КАРЛОВЦИМА.

Сињи терет спаде са душе Карловаца на дан 6. марта 1887. г. Највећма одануше придворни калуђери, карловачка полиција и филистри. А баш не беше ни шала. Толике ноћи не спавати, лупати главу о страшним посљедицама које могу да наступе, изазивати против себе сумњичење код највиших црквених и световних власти — та то се не могаше дуго издржати, ту се мораху предузети — мере. Јер, бог да нас сачува оваких прилика. И знаш ко је, а не ћеш, да знаш, и знаш шта је, а мислиш да је нешто друго. Па ова времена, када све кува и — вре Али — хвала богу одануcмо. Тога дана оде из Карловаца руски — научењак а српски историк Тимофеј Дмитријевић Флорински са својом госпођом Вером Ивановном. Шта? Зар то? Зар тако? — Причекајте, да вам испричам.

Тимофеј Флоринска је професор на универзитету св. Владимира у Кијеву. Струка му је: историја и језикословље. Посебице изучава историју народа српског. Необделано поље историје нам народне снажно је почео неговати. Огромно дело од својих 25 штампаних табака о цару Душану показује нам његову умну моћ и тваралачку снагу. Па да ову моћ и снагу што боље употреби, он се кренуо на пут ево већ скоро година дана, да у Прагу, Бечу, Пешти, Карловцима, Београду, Загребу, Мљецима и др. проучи у извору старе српске рукописе, листине, повеље, да их проучи и прикупи податке за ново историјско дело, а све у корист народа — српског. Са званичним документом о руском држављанству и многим препорукама словенских научењака из Прага и Беча дође и у Карловце, да замоли старе ркописе из народне библиотеке. Па шта би?

Пуче глас по вароши: дошао неки — Рус. И, уши се нарогушише. Мађарска делегација одобрава ратном министру 52 милијуна фор. зајма, а — Рус долази у — Карловце! Зар то није јасно? Па баш дошао у — Карловце!

Обилази Рус двор, моли, да му се дозволи улаз у библиотеку, али нема — кључева од библиотеке. Не зна се, где су кључеви, нестало их По Карловцима се шапуће, а полиција пази. Једва се дознаде, где су кључеви: у оближњем манастиру код архимандрита. Представи се сутра дан Рус архимандриту у манастиру, али доби — одговор на мађарском језику. Извињује се Рус на српском језику, да не разуме мађарски. — „Sprechen Sie deutsch?“ (Говорите ли немачки?) пита архимандрит. — „Ja wohl, али ја мислим, да можемо српски говорити“ вели Рус — „Немам каде, морам да примам инвентар“. — „Две, три речи молим, а ако досађујем, ја идем.“ — Па добро, а и ова времена!“ — Рус показа неке од својих препорука и замоли кључеве од библиотеке. — „Па изволите унутра, зар је и госпођа доле, изволите, изволите, данас сте моји гости“. Ручак беше добар. Рус и Рускиња беху са том страном пријема потпуно задовољни.

Док се ово дешавало у манастиру, у Карловцима је полиција обишла стан руског професора и нашла је на неколико кофера пуних — књига, али их није преметала.

Сутра дан добије Рус кључеве. Радовао се, кад је видео изворне старе рукописе српске, јер то је за њега благо неизмерно. Заборавио је на све. Радио је по цео дан. Само га виђасмо од 5—6 сати у вече, где шета са својом госпођом по карловачком „корз-у“. То је тако трајало неких десет дана.

Па опет хвала богу, кад „данусмо“ душом А господина професора Флоринског и његову Веру Иванову молимо, да нам опросте, други пут не ћемо бити наивни.

А и нас сачувај, боже, опаких „времена“.

А. С.

Сад долази најглавније.

§. 4. по све је избрисан. Тај §. гласио је: „проведба овога закона поверава се бану.“ А сада?

Рецимо, да се овај закон потврди, што је још у божијој руци — шта тада настаје, настаје то: да ће бити велики злопотреба, а над ти се каква кривица нанесе обзиром на тај закон, коме ћеш се потужити и кога ћеш позвати на одговорност! Можда бана или сабор — не — јер ће ти се одговорити: „то не спада у делокруг ове владе, то спада на заједничко министарство — ено вам Тисе и Трефора!

Кад тако стојимо са овом зак. основом, питам: чему нам дакле она, кад нико не јамчи за проведбу исте!

И тако „где смо били нигде, шта смо тражили ништа!“ Ово је само неки мамац, јер су избори пред вратима. Народе, отвори добро очи шта радиш! Ето и у Босни „признаде“ Калајн српско име исто као и овде што се чини — а зашто се све то чини „кад с' п..... и промислиш каз'ће ти се само!“

В—с.

Један случај у Босни.

Бањалука, у марту.

Недавно био је овде у Бањалуци, руски конзул из Сарајева г. Бакунин. Он је том приликом хтео да расмотри стање, па је отишао у посету код неколико најуваженијих Срба трговаца, а посетио је и два Турчина. Знате како је, кад се први пут оде некоме у кућу, обично се не задржи човек дуго. Кад је руски конзул свршио посете; остао је још неколико дана у Бањалуци. Најпре је разгледао варош, а после је највише остао у својој гостиони у соби, зар је чекао, да ће и њега посетити они, које је он посетио.

Но г. Бакунин је чекао и чекао, њему не дође нико, ама баш нико. Човек је зацело питао сам себе: какви ли су људи Бањалучани, кад немају ни толико пристојности, да и они њему дођу и запитају: Како ти је?“ То је трајало неколико дана, па је г. конзул отишао у Загреб.

Ал да чујете само, што се за то време догађало у Бањалуци.

Неки господин, који заступа власт, призвао је све оне, које је посетио г. Бакунин; призвао их је случајно, због других ствари, па им онако случајно казао, да они не треба да оду у посету г. конзулу. Људи шта ће, него примили жељу као заповест, те послушали. Двојици се десило још нешто горе. Они су били израније ваљда због нечег криви, и њих су мало притворили, а пустили су их опет некако случајно баш онда, кад је руски конзул већ био отишао.

Но ови чудни случајеви пекли су јако Бањалучане. Било им криво, што ће сад руски конзул понети о њима мишљење, као да они не знају шта је ред. Неки рекоше: „Тај ће сад бели мислити да смо ми дивљаци, и да нам је нужна ова окупација.“

И за тим се десио још један случај. Два Бањалучана отишла случајно својим послом у Загреб, и кад су чули да се тами још задржава руски конзуз, одоше њему, те му рекоше: „Ти си господине неке наше суграђане посетио, али немој им замерити, што ти они то не вратише, јер су их препречили разни случајеви.“ И за тим су му све лепо испричали. Руски конзул кажу да на све то није рекао ни једне речи више, но је само питао: „Јесу ли чести код вас такви случајеви?“

Шта су му Бањалучани одговорили, то незнам. Али ћу вам казати то, да код нас у Бањалуци има људи, који не верују, да је све оно било случајно, него кажу, да су неки баш хотимично удесили, да грађани Бањалучки не оду у посету руском конзулу. То мислимо за то, јер сам чуо једног Турчина кад је рекао: „Не допада ми се, што се наша власт тако боји од једног Москова. Ил кад се боји, није то требала показати“ Да ли тај човек има право, то пресудите ви.

Писмо из Цариграда.

7. марта 1887.

(Бугарско питање. — Лажи пештанског „Revue de Orient“ о црногорском заступнику Г. Бакићу. — Турски официри у руској школи. — Различито)

Бугарско питање као да ће се само собом решити. Регенти и влада у Софији изиграли су и последњу карту. Све што се само измислити могло и измислити дало, то је влада употребљавала. Скоро сва европска штампа стојала је на услузи бугарском регентству и влади, а Батенберг био је предмет општег сажаљења, као што и његовом сливничком јунаштву песму отпеваше, и ако га на Сливници не беше.

Сад кад је свему пак и најкрупнијој лажи крај учињен, виде се бугарски регенти преварени, јер не виде никакве користи од свега европског јавног мњења и пријатељства. Сад би се они с Русијом погодили, те још како радо. Али Русија је сву ону чету бугарских покварених синова јавно осудила и жигосала, те се она с њима никад и никако у погодбу и нагодбу упуштати неће. Бугарски регенти изиграни су и Европа оставља их на буништу. Та Европа отима се за руско пријатељство. На страни Бугара остаће жидовско новинарство, које ће их сутра исто онако грдити као што их је пре у звезде ковало. Бугарски патријотски одбор изрекао је своју пресуду над бугарским силницима. Свакојако у ствари је толико истине, да је бугарско питање свој врхунац постигло, и мора ће се преломити.

Пештански „Revue de Orient“ који као и многи други жидовски синови против руских и словенских интереса војује, и само краља Милана и његову владу за „готове паре“ брани, и подржава, доноси о овдашњем црногорском заступнику г. Бакићу крупну лаж. Тај лист црпи своје извештаје из простих шпијонашких кухиња и служи подлим клеветама, сумњичењима и извртањима.

Тако јавља истоме листу овдашњи његов дописник крупну лаж, како овде постоји словенско револуцијонарно друштво, које против Аустрије устанак спрема, а да томе друштву и састанцима често г. Бакић председава и да се све то около њега склопило. Така лаж проистекла је за цело из извесне конзулске и посланичке писарнице. Дотична господа немају другог посла, него се баве простим измишљотинама и клеветањем. Њима се врзе по глави словенско друштво и устанак, јер им се г. Бакић не допада. Као што им ни Црна Гора мила и пријатна није. Они би желили да и овдашње црногореко посланство постане њихова „агентура“ откуда би се српске и славенске ствари продавале. Они нерадо гледају, што херцеговачки, босански и други бегунци посећавају црногорско заступство и што их црногорски заступник г. Бакић као своју браћу прима. Из те ствари изводе они своје лагарије, о словенском друштву и предстојећем устанку, и таку лаж продају и „Revue de Orient“-у да исту по свету раструби и за истину прода.

Што се г. Бакића тиче, то ће му сви признати да он свога господара и Црну Гору достојанствено заступа и да, као што то и мора бити, као заступник Црне Горе, сваког Србина, и јужног Словена у једној истој мери, као и рођеног Црногорца гледа. То није никакав грех и преступ. Али да г. Бакић каквом тајном друштву председава завере и устанке кује и подржава, то је безсмислица и измишљотина људи, који друге намере немају, него да крупно лажу и сумњиче. Ако тако словенско друштво постоји и на каквом устанку ради, то му г. Бакић не може противан бити а није му од нужде, да истом председава.

У осталом нема ту мозга ни памети, да се бајаги чак и одавде устанци за Аустрију кују, кад је одавде до најближе аустријске границе девет конака.

Јуче је отпутовало с руским паробродом „Цесаревић“ више турских официра у Петроград, који ће у руским заводима руски језик изучавати. С друге стране дошло је овамо неколико Руса, који турски језик изучавају. То су знаци добрих одношаја, који између Русије и Турске постоје.

Бугарски бегунци који су у Једрени боравили, приспели су овамо, и отселиће ових дана у Бесарабију, и овде боравећи бугарски бегунци, спремају се на пут у Русију.

С.

Писмо из Београда.

11. марта 1887.

Вест „Одјекова“ да између Србије и Аустро-Угарске постоји неки уговор о војничком савезу, изазвала у Србији највеће дивљење. А тај је утисак сасвим појмљив. Српски народ у Србији диви се, грози се, да су напредњаци дотле дошли, да пуштају аустријску војску на простор српске краљевине. Нема човека у Србији, који би ову напредњачку пустоловштину одобравао, ал и сваки верује да нечега има у ствари.

Ја сам вас пак у стању известити, да је „Одјекова“ вест сасвим на истиви основана. Влада до душе пориче то, но тај уговор доиста постоји. У војном министарству ради се шта више ва припремама, како да се аустријска војска у Србији размести. Ово сам дознао од једне високе личности која тај напредњачки корак такође не одобрава. Гарашанин се ужасно љути што је та ствар пре времена изнешена на јавност, те је подигао парницу против „Одјека“.

Српски конзул Карастојановић и Пачић отишли су на место свога определења у Стару Србију и Македонију. Напредњаци мисле отворити конзулат у Битољу. Да ли ће ти конзули моћи сузбити бугарски уплив у тим српским крајевима, то ће мо видити.

Секретарско место код српског посланства у Петрограду попуњено је. За секретара именован је Милан Михајловић пешадијски капетан.

Да се види како напредњаци „штеде“ показа ће и овај догађај. Пуковник Љубомир Узун-Мирковић налази се већ давно у пензији, те има преко 6000 динара годишње мировине. Но та грдна плата није њему довољна, већ би хтео још. Отишао код напредњака који „штеде“ те заискао неко место. Они готови, на све, дадоше му неко место у министарству са 2.500 динара плате. И тако сад г. Узун-Мирковић прима годишње 8.500 динара плате. Па да онда напредњаци не кажу, да „штеде“.

У Београду је умро пуковник Петар Борисављевић. Покојник је био врло добар војник, јунак, стручно образован официр. Лака му била српска земља у којој лежи!

Напредњаци пецају! Упецали су и опет једног од „челичних“ опозицијонара. Г. Светомир Николајевић професор, негдањи радикал ухватио се на напредњачку удицу. Лепак је место управитеља вароши Београда. Красан лепак, није чудо што и сомове хвата.

J.

Не ваља за цркву.

Из пакрачке дијецезе.

Пратећи рад епархијске конзисторије пакрачке, наиђо на једну „Окружницу“ подручноме свештенству пакрачке епархије која од речи овако гласи:

Покрај слободне у данашње доба штампе, и слободнога обрта деси се, да пишу и штампају књиге садржаја црквенога и људи на то непозвани, и да се за православне цркве наше, парохијална звања, и црквене општине производе утвари, које не носе на себи белег православија.

Тако је књижара браће М. Поповића у Н. Саду штампала године 1884. књигу „Приповедке из старог и новога завета“ са тридесет слика, саставио Ђорђе Магарашевић гимназијски професор, а у тој књизи не само да су слике т. ј. иконице изображене скоро скроз по начину како их изображава црква римо-католичка, него шта више и у самоме тексту одступила је на једном месту сасвим од учења цркве наше православно-источне. (Тако обично бива кад се пиле плете у кучине. — Дописник.)

Иста књижара издала је по том године 1885. књигу „Апостоли и Евангелија“ са истима неправославнима иконицама а ови дана разаслала је свој „Каталог“ црквени утвари на којима су белеге цркве римокатоличке, тако на „Распјатију“ стоји натпис римски I. N. R. I. на великом чираку види се римо-католичке цркве белеге I. H. S. а иконе на литијама и т. д. израђене су као и оне горе, — као што их изображава црква римо-католичка.

Такове неправославне књиге, иконе и остале утвари црквене, покрај слободне штампе и слободнога обрта, могу се нудити, а по свој прилици да се и нуде свештенству и правосл. црквен. општинама нашима, зато за очувати чистоту православија нашега у свему, нужно је, да се сваки онај предмет, који се наручује за употребу у цркви или ван цркве добро испита, пре него што се наручи, а особито код наручивања читавог „иконостаса“ или моловања целе цркве треба добро пазити и т. д. и т. д. — а уз то све наложите подручноме парохијалном свештенству протопресвитерата вашега, да стави ван употребе горенапоменуте две књиге: „Приповетке из старога и новога

НЕКАД И САД.

Кад год одем у С. да се гостим, кућа мог чика-Танасије стоји ми отворена. Почашћен сам, угошћен сам онако по српском обичају. Нема ту никакве укочености, све то иде искрено, право српски. Па тек чика-Танасија, то вам је човек. Главу му покриле седе власи, а он још живахан, немиран ко у своје младо доба. Весео, шаљив, добар старчић. Па тек какав Србин. Један од оних из „старе гарде.“ Није он само пуном главом рачунао за Српство, већ и српском мишицом и грудима. На Сентомашу, Јарку, Книћевцу тукао се он 48-ме као српски народни лаћман. Ту је назебао да га ноге још и сад болу. Нису му помогла ни сва купатила. Но од тог времена прошло је већ доста година. Чика-Танасија сетиће се тек у којој причи тих времена. А од њега није тешко чути причу. Не даје се он молити. Кад посрче после ручка црну каву, извали се у наслоњачу, запали чибук, па почне причати, милина ти га је слушати. А зна лепо да прича. Чисто гледаш како са Мутњаче беже Мађари, а од шајкашке Будисаве чује српска труба на јуриш.

Кад сам последњи пут био код чика-Танасија, диванисали смо врло много, а понајвише о оружању и новачењу војника.

Чика-Танасија вели да ће се из тог оружања излећи неки враг, јер и са севера дува неки оштри ветар, ал ипак ће све то бити шућ-муће па проли. „Узимају толике младиће у војску, — вели он — увели тај „ландштурм“ а све ће изаћи војешта. Војске не мора бити много ал треба да буде храбра, да има срца, па да виш' како бежи непријатељ. А овако могу извести још један „ландштурм,“ па опет ништа. Нема сад воље, повода за бој. А после и срце им је ко у зеца. Сваки се то сада параси солдачине. А ми смо се после буне срамотили, ако не служимо, цара, који је онда био нуз то и „српски војвода“. „Хе јест, ал друкчије је било онда!“

— „Како је било чика-Танасија? — питам ја, а горем од љубопитства.

— „Е мој синко друкчије него сад. Ако те баш занима, шта је било самном, кад сам ишао на „визитацију“, испричаћу ти, само да истресем овај пепо из луле.“

Узе чибук, окрене га наопачке, па са прстом исчачка пепео. Кад је с тим био готов, напуни по други пут лулу, запали је, па поче причати, како су њега узимали у војнике:

— „Знаш синко препатио сам у буни много. Свог покојног оца бог да му душу прости, убише Мађари код фелдварске Коштанице. Ја и моја браћа остадосмо без оца. Ја баш свршио врбашку гимназију, па се латио економије кад букну буна, а наша звона зазвонише наопако, на ларму. Ушо страх од Мађара, па се цело село расели. Жене и деца у Срем, а ми који смо били за оружје у Книћанинов логор код Мошорина. Сваки је добио пушку и нешто цебане, па сад чекај Мађаре. Ја сам посто народни лаћман. Био сам писмен, а после и од немешке фамилије, а то је доста било да будем лаћман. Притиснули Мађари Шајкашку. Око Мутњаче и дању и ноћу чујеш само топовску и пушчану ватру. Није ватра, већ не можеш ока отворити. Куд год се окренеш само бој. Ја сам ишао у Банат, на Томашевац, обишао сву српску бојну линију.

Просула се силна српска крв, па тек сад видим да је — бадава. Да сам нешто и погинуо у буни, не би бар то знао, ал' све једно. Нећемо ми пропасти само ако будемо људи.

Свршила се буна. Ми добили војводину. Радост на све стране. Враћа се народ на згаришта, нема леба, нема огрева, па се ипак весели. Попаљена села, крваве барутине, не покопане кости, а ми певамо уз гајдаша. Није шала добили смо српску Војводину, имамо свог војводу. Хеј синко мој, срце ми пуца, кад се сетим тога.

Прошла година дана од тога, почеше „визитацје“ — новачење. И мене позову у Нови Сад. Ја пребацио своје лаћмапско бело јапунце оседлао вранца, па у варош. Стигао сам у ноћ. У кавани код „зеленог венца“ — бал. Дају га Срби у почаст српским новацима. Није пуно већ све крчи. Ту ти је опанак измешан са лакованом чизмом, узаном ципелом. Није се онда душанка стидила дороца, ко сад. Све је то измешано, загрљено, весело. Господа са сељацима диване, а младеж игра. Весеље српско. Српска реч на сваком месту. Нисмо бадава у Српској Војводини.

Поче коло. Ухватио се и ја, па није играм, већ садњу се од умора стропоштам. Све онако ситно, везено. Па подскочице иду из уста ко никад досад.

Наслонио се на сабљу неки обрштар, па не скида очију с мене. Био је Србин. Рече нешто нижем официру, овај приступи мени и рече да ме обрштар зове. Одем пред њега, салутирам, а он ће:

— Ви сте били народни лаћман?

— Јест господин обрштар.

— Дошли сте ваљда на „визитацију?“

— На служби господин обрштар.

— Па идите кући. Момке, који тако лепо играју коло, ми нетребамо у војсци. Идите ви само у село, па радите ваш посао. Ви сте своју дужност учинили у буни. Служили сте цара и народ, а сад мирно живите у војводини.

Ја сам био поражен, заман сам доказивао обрштару да ја желим бити војник, он се не даде ни осолити. Тек кад му рекох, да би за ме била срамота, непостати војник, пристане да изађем пред комисију. Из целог села узеше само нас двојицу. Па да видиш како су они други били невесели, што не постаху војници „српског војводе,“ а ми поносити.

Е тако је то било онда, а сад? Сад бегају сви од војне дужности, а уваћа се „ландштурм!“ Не помаже то ништа. Воље треба, срца треба.

Дал га има сад?! Дал је могуће и да га има?!“

Овим питањем заврши чика Танасија своју причу, а ја читаоцима остављам да одговоре на његово питање. Они ће најбоље знати.

И. И—ћ.

завета“ и „Апостоли и Евангелија“ ако би се где употребљавале за наставу школске деце наше, а у будуће да се исте књиге не препоручују било за употребу у цркви или у школи и т. д. и т. д.

Овим нека буде фала конзисторији пакрачкој, кад се она прва макар после две три године сетила и учинила кораке у обрану православија. **М.**

Политички преглед.

Оружање Русије. Руски листови саопштавају нову наредбу артиљеријске управе варшавске војне области, за набавку 24.700 комада бомби. Лицитанти имају да поднесу своје понуде до 13. о. м., а рок набавке утврђује се за 17 месеци.

Бугарско питање. Из Цариграда пишу „Пол. Кор.“: Овдашњи Цанковљевци тврде, да је ред у Бугарској само тек привидно успостављен, и да ће се устанци све дотле једнако понављати, до год се не сруши садашње намесништво. Амо нико не верује, па чак ни сами турски кругови, да ће Риза бег моћи извршити своју мисију, с обзиром на последње догађаје, који су ванредно отештали измирење бугарских странака. Усљед тих догађаја одгодио је Цанков свој одлазак из Цариграда и походио великог везира, с ким се није састајао још од прекинутих преговора, па наравно ни протестовао, што је намесништво затворило његовог зета Луканова. Међутим Луканов је пуштен на слободу, а Цанков је поднео порти свој меморандум о окупацији Бугарске, коју би имала да изврши турска војска, за коју вели да је једина, која би у стању била, да успостави у Бугарској ред. — Руски лист „Кијевљанин“ вели нека Бугари само задрже своје целате (намеснике) кад их се не могу и неће да отресу. — Из Солуна јављају да у Мацедонију спремају Грци устанак.

Угарски сабор имао је 22 марта кратку седницу. Примио је у трећем читању законски предлог о покрићу трошкова оног дела војеног зајма (52 милијона) који на Угарску пада. После тога је интерпелисао Томчањи о пештанској трговачкој банци.

„Новоје Времја“ донесе чланак о европском положају, па вели да су скочили изгледи за мир, у осталом вели тај руски лист да би Русија победила Аустро-Угарску помоћу становника Србије, Босне, Херцеговине, Црне Горе, Хрватске, Ческе, Моравске и Галиције. — По томе се види да „Н. Времја“ ипак не верује у мир.

Сукоб код Измида. Пишу из Цариграда 4. о. м.: „Јуче је дошло у Измиду између Черкеза и Ђурђијанаца до крвавог сукоба, но до овога тренутка нема још никаквих извештаја о резултату његовом. Али било како му драго, свакојако је догађај овај узео озбиљан карактер на се, пошто је порта, одмах по првом извештају, одредила иследну комисију, која је још овог вечера отпутовала за Измид.“

ДОПИСИ.

Нови Сад 12. марта. Прошле године изнели смо на овом месту своје мисли о канализирању и калдрмисању ћурчинске улице, а те мисли нашле су на повољан одзив у варошкој управи, те их је она скоро у свима појединостима усвојила и извела, и тако сад имамо место досадашње прљаве улице, по којој су средом текли сливци од сплачина и други ствари — лепу, чисту, здраву и угледну улицу, која је канализирана, те сад сливке и другу нечистоту подземним путем одводи, а при најбујнијој киши за сахат два осуши се, јер се кроз то време сва вода кроз решетке слије у канал. И калдрма је тамо сад најбоља, јер је из коцкастог камена на најбољи начин израђена, те се можемо надати да ће она веома стална бити и да неће можда ни за пуних 10 година оправке требати.

Ал пошто је радња канализације прошле године доцкан отпочета, због дубоког јесењег времена није се могла цела канализација спровести, већ се морала радња на по пута завршити. Сада лежи дно канала много ниже од старог канала кои воду ван вароши одводи, с тог је канал ћурчинске улице увек препун старом водом, која износи више стотина хиљада акова, а то је голема водурина што без отока на једном месту лежи, и лако може да постане опасна по грађанство.

Преко зиме није та вода могла имати никаквих штетних посљедица, ал ако ту грдну количину воде затеку топли дани, она ће се брзо покварити и врло је лако могуће да њен смрад сав ваздух окужи, а посљедице тога могу бити, да колера ове године прво у Новом Саду избије на површину. Но надајмо се да варошка управа неће допустити да до тог дође, већ да ће прекинуто дело канализације што пре наставити, и канал спојити са оном тачком, од куд ће вода добити свој оток.

У овогодишњем варошком прорачуну опредељено је 22.000 ф. на калдрму и канализацију. Судећи по том, може се закључити, да ће варошка управа ове године у том погледу много живљу радњу развити и да ће ове године један повећи део ове вароши канализирати. Ако она и у будуће тим правцем пође, онда ће кроз све главније улице бити канализација спроведена у току 4—5 година. Само таким радом може садашња варошка управа пријатну успомену оставити у овдашњем грађанству.

Један грађанин.

Вести из места и са стране.

† Србин у Америци. Читамо у „Срп. Листу“: У Буенос Ајрес у Америци умро је честити наш земљак др. Бортолаци родом задранин. Као лечник и научењак лепо је име уживао. У туђини пак није своје домовине заборавио, него му је чувство народно увек будно било. Прави и искрени словенски родољуб. Био је председник словенског друштва „Спавајући лав“ и издавао је лист „Искру словенске слободе“, који је у Аустрији забрањен био. Вечна му успомена!

Осуда. Ђачка дружина на београдској великој школи „Побратимство“ решила је на позив бечке српске омладине осудити књижаре Браће М. Поповића у Н. Саду у погледу српских нар. песама.

Прослава Караџићева и Вишњићева у Загребу. Српско певачко друштво у Загребу приредиће на ђурђев-дан о. г. свечану беседу с игранком у прославу стогодишњице Вука Караџића и Филипа Вишњића српског гуслара. Беседа ће бити у дворанама грађанске стрељане.

Нов члан „Матице Српске.“ Јављају из Ирига да ће се тамошња Српска црквена општина уписати за члана „Матице Српске.“ — Из Ирига стиже још један радостан глас. Ради се на оснивању српског певачког друштва.

За углед нашим новчаним заводима. Вуковарска штедионица послала је Српском нар. позоришту 50 фор. у име потпоре. На ово би се могли угледати и остали наши новчани заводи.

„Српска ратарска читаоница у В. Кикинди“. Пишу нам из Кикинде: Умишљена читаоница ево је, хвала свести наших честитих ратара и занатлија, већ остварена. У одборској седници од прошле недеље, подносили су одборници, што беху опуномоћени да купе чланове и чланарину, извештај о свом раду за недељу дана, па се том приликом показао тако рећи за први тренутак доиста леп број чланова. Број је тај у недељу прешао 80, а како дознајемо, ових дана је већ у велико претурио стотину. По томе не сумњамо, да ће за који дан, а особито док се читаоница отвори — правила су већ послата на одобрење — нарасти број чланова са још толико. То је најсигурнији знак, од колике је големе потребе читаоница нашем ратару и занатлији; а што је до јако не отворише, нећемо да питамо никога, јер би морали ударити у тужбе. Да је интелигенција дужна на том делу радити, то не треба ни спомињати; па што до селе беше занемарено и пропуштено, ево прилике да се накнади и постигне. Ми с пуним правом очекујемо од интелигенције, да ће својски пригрлити ову корисну и народу нашем толи потребну работу, не питајући ни ко је коловођа. (јер смо ми ту сви равни), нити, да ли то можда чијој ћуди не годи. Као још један очевидан и радостан знак, да је народу нашем читаоница и потребна и мила и драга, а то је, што су се и наша честита браћа Мокринчани на наше ратаре и занатлије угледали, те хоће и они да оснују таку читаоницу. Тога ради су заискали од Кикинђана њин нацрт читаоничких правила, што су им ови драговољно уступили. Тако ће се већ сад у недељу и у Мокрину одржати народни збор ради оснивања читаонице. Сретно, да бог да! Шта о томе даље дознамо, јавићемо.

Забава зан. трговачке школе Надзорни одбор и учитељски збор држ. грађанске, занатлијске и трговачке средње школе, приређује у дворани српског нар. позоришта у суботу 26. марта т. г. „дилетантску представу“. Почетак је у 8 сати. Улазница од особе 1 фор. Чист приход намењен је набављању школске заставе. — Представљаће се један мађарски и немачки позоришни комад, на српски се и заборавило.

Јавна предавања у Београду. „Н. Б. Дневник“ јавља, да ће се сваког четвртка од 2 до 4 часа по подне у богословији држати јавна предавања из историје српске књижевности.

Скуп занатлијских корпорација отвориће се данас у Пешти. На скуп је преко 96 задруга из Угарске послало своје изасланике. Изасланика има до 200. Задруга Срба занатлија новосађана послала је у Пешту на тај скуп свог председника г. Петра Татића.

Зграде за школе у Београду. „Одјек“ пише: Као што дознајемо једно белгијско друштво нуди нашој општини, да сазида о свом трошку зграде за основне школе, са становима учитељским уза школе, по прописима министарства просвете, под погодбом да општина на уложени капитал, од дана кад зграде буду готове и предате, плаћа 6 од сто интереса и 2 од сто отплате за 23 ½ године, тако да после тога времена зграде постану општинска својина. Као што чујемо одбор је у начелу усвојио већ предлог понуђача, и сад би остало још да се погодба потанко углави.

„Руски шпијуни.“ И опет су једног невиног човека направили „руским шпијуном.“ У Пшемислу затворише су аустријске власти грађара Хуга Грегерсена из Пеште. Мислили су да је „руски шпијун,“ но после су га пустили. За чудо да наше власти са „руским шпијунима“ — наседавају.

Бој са разбојником. Пишу из Земуна: Од убијства Луке Савковића у Голубинци, ушло се у траг великој разбојничкој чети која је пустошила по Срему и Бачкој. Тој чети је био харамбаша неки Котур. Тај Котур дође 18. о. м. у Нове Карловце па у бирту Стеве Максимовића поче пити вино и ракију са неком момчадијом. Ту онда он рече да тражи 1000 фор. за једног од момака, јер га иначе неће пустити, а пуцаће па свакога ко му се приближи. У том дође бележник, па кад види да је Котур ту оде по жандаре. Ови дођу. Поче бој са Котурем. Радили су ножеви, сабље и бајонети. Котур је тешко рањен, а предаће се митровачком суду.

Шта је са наруџбинама за занатлије? Наши читаоци знају, да је министарство домобранства позвало занатлије из Угарске да израде потребу одеће и обуће код „ландштурмаша“ и домобранаца. Том би приликом занатлије заслужиле лепу крајцару. Но као да од тога неће бити ништа. Пештански лист „Фигетленшег“ јавља сад, да је свршена ствар, да малообртници неће добити израду тих ствари. Ми нећемо о овоме пре опширније да говоримо, но што се та вест не потврди. Једно стоји да та вест није тако невероватна. Под Тисом је у Угарској све могуће!

Утврђивање Карпата. Усљед бојазни од рата почела су се у Карпатима градити утврђења. Кланци се тако удешавају, да су згодни за обрану, направљена су места за топове, где су нови топови већ смештени. И ово је знак озбиљног времена.

Грађански брак у Шпанији. У Шпанији је уведен законити грађански брак. Уважење грађанског брака тражено је још одавно, па је ето напослетку грађански брак и уведен.

Пореза на палидрвца. Пештански листови јављају, да ће глава наше махните владе г. Тиса ударити порезу и на палидрвца т. ј. ставити их под монопол. На што још неће Тиса ударати порезу?!

Помађаривање имена. Чивути помађарују своја имена, но не за то, што им је мађарско име мило, већ што и то оће да употребе за своје гадне циљи. Па то су и чинили. При фалирању, помагало им је то. Избегли су затвор и суд. При солдачини такође. Тражили су у солдате по очевом имену а синчић узео мађарско име, па преварио мађарску господу. Сад је све то изнео на пештанском сабору посланик Вереш, и позвао владу да помађаривање чивутских имена спречи. — Благо њему, ако се он томе нада! Под Тисом ми то нећемо дочекати.

Поплаве. Тамиш, Бегеј, Мориш, Кереш једнако расту. Бојати се велике поплаве. Река Олт поплавила је силно земљиште у Ердељу.

Убио се капелан. Католици у Мишколцу остали су без капелана. Он се убио, из досад непознатог узрока. После вечерња отишао је кући, скинуо мантију па сасуо метак из револвера себи у уста. После тродневног мучења издахнуо је.

Изгорела жена. Из Веклабрука јављају за грозну несрећу. Удовица Роза Меритер хтела је око поноћи да припали ватру. Том приликом свали лампу на себе. За тренут ока стајале су јој хаљине у пламену. На вику несретне жене дође комшилук у помоћ, но доцкан. После неколико сати издахнула је она од рана.

Три године затворена. У Бечу се догодио чудан случај у једном подруму нашла се једна болесна девојка. Још пре три године затворала ју је тамо њена мајија. Ранила је мало, само да сиротица умре. Девојка је заборавила и говорити. Однешена је у болницу.

Кашика у грлу. У једној бечкој болници парали су лешину једног луде. У грлу му нађоше једну кашику. Као што тврде, луда је ту кашику украо у лудници, па да је не нађу, — прогутао.

Кратке вести. У Парацу је бесан пас ујео три школске девојчице. — Пчеларска скупштина биће ове године у Стоном Београду. — У Летењу у зољомској жупанији било је земљотреса. — У атвертенском пристаништу изгорела је лађа „Лујзијала.“ Штета је 6 милијуна фор. — У Рожњо-у је полудио подсудац. — 5000 социјалиста у Берлину демонстратовало је. — У Паризу се гради Гамбетин споменик. — У Загребу је крава убола једну девојку у врат, те ова лежи сад у болници на самрти. — У Кракову ће се свеучилиште отворити крајем маја. — Усљед снега био је промет на жељезн. прузи Љубљана-Трст пет дана прекинут. — Из Трста брзојављају да је жељезнички влак код Дивака испао из шина. Незна се, дал је путника погинуло. — У Сан Маргу су убили једну целу породицу, што је она подказала неке анархисте властима. — Пок. песник Крашевски сарањиће се у Кракову о варошком трошку.

Трговина.

= **Нови Сад**, 12. (24.) марта. Пошто је непогодног хладног времена прошлих дана на више страна у нашој монархији било, те је ово хрђаво упливисало и на зимски и пролетњи усев, а у сљед тога имаоци зрна се уздржаше од продаје и довози и на горње и доње пијаце посташе мањи — то је цена рани особито шеници поскупила. На нашој пијаци плаћа се за шеницу прве каквоће 9 ф., средњу 8 ф. 60 н., лакша роба 8 ф. 40 н. Наполица 7 ф. 80—90 н. Јечам 5 ф. 60—70 н. Зоб 5 ф. 70—90 н. Кукуруз 5 ф. 50—60 н. Све од 100 кгр.

Трговина са производи је усљед хладнијег и кишовитог времена застала. Цене су у неколико устукнуле свакој роби. Пасуљ 7 ф., жути 7 ф. Пасуљица 8 ф. Црни лук 6 ф. Арпацик 26—30 ф. од 100 кгр. Кромпир 20—21 ф. од 1000 кгр. Маст 47—48 ф. Сланина сушена 48—49 ф., дебела паљена 51—52 ф. од 100 кгр.

Угојени свињи тешки 38—39 н., средњи 39 н., меснати лакши 40 н. Мршави полгодишњи 10—14 ф., годишњ. 18—24 ф., двогод. 30—40 ф. од пара. Овци 10—14 ф., јагањци 8—12 ф. од пара. Теоци 8—16 ф. од ком.

Вино. Није се појавило што знатнијих купаца, понеки закупник из Бачке на мање партије пазари. Цене су старе доста ниске. Лањско бело 8—11 н., шиљер 10—14 н., црно 18—24 н. Старо бело 10—14 н., ванредно 16 н., шилер 12—16 н., црно 32—40 н. Комовица лањска 18—24 н., стара 32—48 н од 1 литре.

Време променљиво, облачно и кишовито. Радња у пољу и винограду се задржава. Вода у Дунаву у малом надолажењу.

*

У Будимпешти, 11. (23.) марта. Пшеница се мање нуди; воље је доста за куповање; тенденција чврста; промета 18.000 м. ц. Зрна се подпуно одржала. Плаћана пшеница потиска тешка 80 кгр. 9 ф. 50 н, 81.5. 9 ф. 55 н., 79 5. 9 ф. 50 н, 79. 9 ф. 45 н., 78.5. 9 ф. 40 н., 77.5. 9 ф. 30 н. Пештанска 79, 78 и 77.5. 9 ф. 35 н. Српске је продано 2600 м. ц. 78.5. по 8 ф. 95 н. Све на три месеца.

Зоб 6 ф. 60—70 н. Кукуруз 6 ф. 10—15. Пшеница за пролеће 6 ф. 6 н., за јесен пшеница 8 ф. 39 н. Кукуруз за мај-јуни 6 ф. 11 н. Зоб 6 ф. 35 н. Репица 11 ф. 35 н.

*

У Будимпешти 10. (22.) марта. Са Јозефи вашара извештавају са сваком робом и производима слаб средан вашар био. Вуне је врло мало било готове робе. Закључена је нова роба по јефтинијој цени него што је још пре четрнаест дана била — пошто су се ратни гласови притајали. Кожа овчијих је на 50.000 ком. разне сорте продано. Плаћане су немачке 2 ф. 60—3 ф. 45 н., бачке и банатске 2 ф. 20—3 ф. 10 н., од пара. Српске 90—102 ф., од 100 ком., босанске и хрватске 52—56 ф., од 100 кгр. Јагњеће бачке и банатске 65—70 ф., босанске и хрватске лаке 40 до 45 ф., тешке 85—90 ф., од 102 ком. Козије угар. пољске и ердељске 112—114 ф., од 100 кгр. Коњске коже 15.000 ком., продано од 9 ф. 50—11 ф. 50 н. Телеће 200 м. ц. по 195—220 ф. 1500 ком. угар. воловских 80—85 ф. 3000 ком. кравијих 85 до 90 ф. 2000 банатских питлинга по 90—95 ф.

Кудеља. За домаћу потребу је мало, а исто тако и за иноземство пазарено. Плаћана нечешљана 27—32 ф., уређена 42—56 ф., за предиво удешена 54—110 ф., кучине 11—27 ф., све од 100 к.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи
од 12. марта.

Дукати — — — — — — —	5·98
Наполеондори (20 франака) — — —	10·09
4% угарска златна рента — — —	102·—
5% „ папирна „ — — —	89·40
Немачке држ. марке — — — —	62·65

Нови Сад, 12. марта.

Извештени смо из Сентомаша да је тамо већ основан одбор за народни збор. Одбор већ живо ради око припрема за збор. Председник је одбору Лаза Дунђерски, подпредседник Лаза Гавански а перовођа Мита Ђорђевић српски народни учитељ.

Најновије вести.

— Приликом прославе 90-годишњег рођендана немачког цара Виљема прошла је велика гомила гладних, издртих радника поред царског двора, да покажу, да народно благостање у Немачкој није тако сјајно. Од радника су многи исечени и позатварани.

— Из Лондона брзојављају: По приватним писмима из Солуна побунили су се Грци у Мацедонији близу грчке границе.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 12. марта у вече.)

Будимпешта. (Саборски извештај.) На сабору је претресан извештај краљевинског одбора. Извештач Фалк изјављује да преговори са Хрватском нису успели. Посланици Хелфи и Мадарас противни су да хрватски бан учествује при саветовању о међународним стварима. Министар председник вели, да ће хрватског бана позивати и на даље, као и досад, на договор. Закон о поравнању не опредељује тачно где ће се употребљавати мађарски језик. У овоме се радило по пракси од 1868. године. Нити хрватска влада, ни народна (владина) странка немисли свезу Хрватске и Угарске поткопавати. Извештај је примљен.

Атина. („Хавасова агенција“.) Гласови из Бугарске, да Грци спремају устанак у Мацедонији, неистинити су. Грчки народ и влада жели да се садање стање у Мацедонији одржи.

Народна привреда.

Лек против филоксере. (Антифилоксерин). Јак. Јох. Брошек, фабрикант у Бечу, пронашао је лек против филоксере и исти је лек на неколико места по виноградима у околини бечкој опробан, и веле, да је свугде добро дејствовао, и као да ће бити крунисан спаситељским венцем јевропских винограда, јер као што нас генерални консул Србије из Будимпеште, г. Стејић, извештава, са овим су леком чињене пробе и у будимским виноградима и то на Матијевом Брду, чији су виногради од неколико година потпуно заражени филоксером. Проба је чињена у присуству званичника надлештава, чланова престоничке филоксерске комисије, винарских трговаца, виноделаца и множине притежаоца винограда у околини матијевачкој. Исход овог опита испитиваће се тек после три недеље, и исход се са великим нестрпљењем очекује.

Као што је познато, многе су државе а нарочито Француска највећу награду одредила овоме, који нађе лек против филоксере, и овај проналазач већ тежи са својим проналаском, да добије од Француске од два милиона динара расписану државну награду, и већ је поради ове отишао у Париз са заступником бечке капиталистке групе, која је овај проналазак откупила.

Да се усеви сачувају од мраза. Врло добро а при том и јефтино средство, да би рано посејани грашак сачувао од ноћног мраза, јесте тресет. Да би се добио рани грашак често се сеје врло рано, па га мраз ноћу некада упропасти, ако се не покрије чиме. Најпростија је употреба тресета. Чим се клице грашкове појаве на површини, истуца се тресет, па се поспе по редовима, где је грашак, и то доста дебели слој. Под овим ће се грашак даље развијати и лишће његово биће тако тврдо, да му омањи мраз не ће ни мало удити.

Како утиче тимарење код крава. Ту скоро чињен је покушај, да се види, да ли тимар утиче одиста на давање млека код крава. Једна крава, која је навикла да се два пута на дан чешагијом и четком тимари, за 14 дана није била никако тимарена. За то време дала је 11 литара млека мање него ли за оних 14 дана пре, кад је редовно била тимарена, и ако у то време начин храњења и остале околности нису ни у чем биле промењене.

Да се пужеви отерају доста сигурно је средство, кад се поред биљака поспе со. Или ако се на цветне леје метну плитки тањири напуњени пивом, другог јутра наће се много пужева подављених. „С. Нов".

Привредне ситнице. Економска задруга у Земплину имала је своју главну скупштину. Задруга је добила 73 нова члана, а има 11.000 фор. иметка. Продавала је и рану. — Чак из Антверпена стигло је поруџбина за наша вина. — Река Олт у Ердељу регулисаће се. — На пожунски овчији вашар дотерано је 3354 ком. оваца.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ

ВУКОВА ДЈЕЛА

ПРВА КЊИГА.

ПЈЕСМЕ ЈУНАЧКЕ НАЈСТАРИЈЕ.

ЦЕНА 2 дин. или 1 фор. А. вр.

Добити се може у свима српским књижарницама. Штампа и издање крал. српске државне штампарије у Београду 1887. године.

СИТО И РЕШЕТО

ХУМОРИСТИЧНИ И САТИРИЧНИ СПИСИ

Стевана Ј. Јефтића.

Књига друга изашла је са овим садржајем: I. „Четир милијона рубаља" шаљива игра у три чина с певањем. II. „Четир милијона критика" изазвани плутон мојем нападачима. III. „Љубица" дечија глума у два чина. Цена 1 динар 50 пара. Може се добити у крал. срп. дворској књижарници А. Пурића у Београду. Наручбине из унутрашњости и са стране ваља слати горњој књижарници.

РЕД ПЛОВИДБЕ

пароброда I. ц. кр. прив. дунавског паробродског друштва.

(Важи од 13. марта 1887. па до даље наредбе.)

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД-ОРШАВУ-ГАЛАЦ: средом, петком и недељом у 5½ сати по подне.

Из НОВОГ САДА у ПЕШТУ: понедељником, четвртком и суботом у 10½ сати пре подне.

У Новом Саду 12. марта 1887.

АГЕНЦИЈА.

ОГЛАСИ.

ТРГОВИНА ШПЕЦЕРАЈА, БОЈА, ВИНА И ДЕЛИКАТЕСА

ЛУКЕ МРАВИЋА

У СТАРОМ БЕЧЕЈУ

потребује једног спомоћника, који говори српски, немачки и мађарски. 2—2

КОНКУРС.

Ради попуњења парохије **Моношторске** са платом VI. класе отвара се овим конкурс.

Проситељи имају своје, сведочбама о свом оспособљењу за отправљање парохијалног званија подкрепљене и штемплом од 50 н. снабдевене молбенице за четири недеље од првог уврштења овога конкурса у дотичне новине суду овом духовном поднети.

Из седнице консисторијума епархије будимске у Сентандреји 5. марта 1887. држане. 1—3

ОГЛАС.

Имамо на продају церових дрва 500 метер-фати цепаница I. класе, 400 метер-фати цепаница и „пригли" II. и III. класе; 300 комада за брзојав стубова, 2000 комада пилотна разне величине и дебљине, и 7000 ком. растови ступаца за виноград разне врсте. Дрва и горе-споменуто може се видити у петровачкој шуми не далеко од Вуковара. Ко жели купити, нека се обрати на г. Косту Матића у Вуковар, који ће купце на доле подписане упутити и исте обавестити. Цена је сасвим умерена.

У Петровци, 9. (21.) марта 1887.

Продавци:

1—3 **Петар и Павле Шувак**

ОБЈАВА.

Српска задруга за међусобно помагање и штедњу у Новом Саду, јавља свима својим члановима 3. кола, да ће од 1. априла п. р. почети исплаћивати књижице тог кола и то: 104 фор. главнице, 10 фор. као делимак за год. 1886. и 10 фор. резервног удела, свега 124 фор. по свакој честици.

1—1 **УПРАВА.**

ТРАЖИ се ваљан и поуздан младић за путника уз велики провизион. Који добре сведоџбе о свом деловању имају, нека упуте своје понуде под **Chiffre B. C. 80.** на администрацију овог листа. 1—1

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

МИЛОША ПРОДАНОВИЋА

У СЕНТОМАШУ 1—2

потребује једног млађег помоћника.

Како се удесимо.

Мешовита, шпецерајска радња и дућан заједно са станом има се да преда млађој снаги у Сентомашу. Упитати се у администрацији овога листа. 3—3

ПАМУЧАРСКА ТРГОВИНА

ЈОВАНА Т. ЧАВИЋА

У НОВОМ САДУ

потребује једног помоћника. 2—3

КАКАО

и

ЧОКОЛАДА

VICTOR SCHUTZ-MARKE S&S REEL

SCHMIDT & SÖHNE

која је на првој бечкој изложби куварске вештине са највећом наградом, са почасном дипломом одликована, може се добити, чиста и права са нашом влашћу регистрираном „шуцмарком" и фирмом, код свих реномираних гг. трговаца и трговаца с деликатесама, у **Новом Саду код гг.**

Д. Коде и Емериха Дицгена.

— Пошиљке са поштанским поузећем (Nachnahme) у провинцију.

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE,

ц. кр. зем. фабриканти. Фабрика и средишно одправништво у Бечу Wien, IV., Wiedegasse Nr. 48. (nächst dem Südbahnhofe.) 41—

Велико, добро сортирано стовариште моде-бордура, пархета, креаса, румбургског и холандског платна, креветних хаљина, чаршава за столове, салвета, марама од памука и вуне.

! ЈОШ НИКАД ДОСАДА !

Један комад памучног платна (Baumwolleinwand) I риф широко (30 рифи) ф. 3.75

Један комад памучног платна 5/4 рифи широког (30 рифи) . . . ф. 4.45

Осим тога продајем док га има:

Један комад памучног платна широко 1 риф (30 рифи) . . . . . ф. 4.70
Један комад памучног платна широко 5/4 рифи (30 рифи) . . . . ф. 5 40
Један комад платна од „Гарна" 1 риф широко (30 рифи) . . . . ф. 5 —
Један комад платна од „Гарна" 5/4 рифи широко (30 рифи) . . . . ф. 6.20
Један комад „креас"-платна (30 рифи) . . . . . ф. 5.—
Један комад шифона (30 рифи) . . . . . ф. 4.75
Један комад платненог оксфорда 30 рифи . . . . . ф. 5.25
Један комад платненог сефира 30 рифи . . . . . ф. 6.20
Један риф изврсног угаситог или плавог глатког паркета . . . . —.10
Један риф изврсног двоструког паркета . . . . . —.15

При прегледу ових цена, уверише се сваки, да друга мануфактурна трговина није у стању тако јефтино робу продавати, као

В. АДАМОВИЋ,

ТЕМИШВАР, ГЛАВНА ПИЈАЦА.

1—10

У врло великом избору изврстних, најлепших и правих сатина (Waschechten Mode Bordüren Sattins.)

НАЈБОЉА ПРИМЕСА КАВИ.

МАНИЛА-ВЕЛИМ

У ЦРВЕНИМ ЗАМОТЦИМА СА СЛИКОМ.

ВЕЛИМСКА СВЕТСКА КАВА

У ДРВЕНИМ КИСТАМА СА ГЛОБУСОМ.

СМОКВОВА КАВА

У ФОРМИ СЛАДОРНОГ КЛО УКА, исто тако

НАЈФИНИЈА ЧОКОЛАДА

звана

ВЕЛИМСКА ЧОКОЛАДА

из творнице

ВЕЛИКОГ АКЦИОНАРНОГ ДРУШТВА У ЗЛАТНОМ ПРАГУ.

Добија се у свима трговинама с колонијалном робом.

8—10

НАЈБОЉЕ ПИЋЕ ЗА СТО КОЈЕ ОЖИВЉАВА И ОПОРАВЉА

СЛУЖИ КАО ИЗВРСНО СРЕДСТВО ПРИ СВАРИВАЊУ

НАЈОБЉУБЉЕНИЈА ЈЕ УГАРСКА

КИСЕЛА ВОДА

СА

МОХАЈСКИ **АГНЕС** ИЗВОРА

ПРОДАЛО СЕ 1886. ГОДИНЕ 2,000,000 ФЛАША

Ова вода није само у грађанским сталежима обљубљена, него је прокрчила себи пута у високе и највише кругове.

ЊЕГ. Ц. И КР. ВИСОЧАНСТВУ НАДВОЈВОДИ ЈОСИФУ

и

ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАНСТВУ КРАЉУ МИЛАНУ ОД СРБИЈЕ

служи ова вода као редовно пиће уз сто.

У Цариграду, Александрији, у новије време пак у Фијуми, као и у нашој домовини опробало се у опште као **презервативно лековито средство против колере.**

Фришком водом напуњене боце добијају се у свим апотекама, спецерајским трговинама, хотелима и рештаурацијама.

Главно стовариште за Угарску, код

Л. ЕДЕШКУТИ-а

кр. угарског и кр. српског дворског лиферанта минералних вода у БУДИМПЕШТИ (Elisabeth-Platz 7.)

ДОБИТИ СЕ МОЖЕ: **У Новом Саду:** код Бузека и др., Браће Барако, Е. Дицгена, Д. Коде, Љ. Стефановића, Браће Вагнер, Рудолфа Шерка; **Сентомашу:** Јосифа Филипа, Ђорђа Стефановића; **Новом Врбасу:** Ферд. Сајдла; **Старом Бечеју:** Ђорђа Петковића, Нестора Панића; **Вуковару:** Стевана Дробца, Киршбаум Феликса апот., А. Крајчевића, Т. Михајловића, Николе Панића, Вертхајмер хотелијера, Антона Шлајми хотелијера; **Митровици:** Милана Јовановића, Г. Петровића апот., Рота; **Руми:** С. Швелба синови, Н. Ђуревић. 2—12

Ова је вода обљубљена и употребљује се да се њоме вино меша.

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.